

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
ГЈУКТА КУШТЕТУЕСЕ
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 24.maja 2021. godine
Ref.br.:RK 1784/21

РЕШЕЊЕ О НЕПРИХВАТЉИВОСТИ

у

слуčaju br. KI89/20

Podnositelj

Skender Bislimi

**Zahtev za ocenu ustavnosti
presude Vrhovnog suda Pml.br. 351/2019,
od 26. decembra 2019. godine.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdij, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnositelj zahteva

1. Zahtev je podneo Skender Bislimi iz sela Glavnik, opština Podujevo, sa prebivalištem u Kruševcu, Republika Srbija (u daljem tekstu: podnositelj zahteva). Podnosioca zahteva zastupaju advokati Miro Delević i Nebojša Vlajić iz Mitrovice.

Osporena odluka

2. Podnositac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Pml.br. 351/2019, od 26.decembra 2019. godine.
3. Osporena presuda Vrhovnog suda uručena je advokatu podnosioca zahteva Nebojsi Vlajiću 10. januara 2020. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda , kojom su navodno podnosiocu zahteva povređena prava i slobode garantovane članom 3 [Jednakost pred Zakonom], članom 5. [Jezici], članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 30. [Prava Optuženog], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 33 [Načelo Legaliteta i Proporcionalnosti u Krivičnim Postupcima] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 9.juna 2020. godine, podnositac zahteva je putem pošte podneo zahtev Ustavnom суду (u daljem tekstu:Sud), navodeći „*na osnovu odluke Sudskog Saveta Kosova, ova žalba se podnosi nakon propisanog zakonskog roka, zbog pandemije bolesti COVIDA-19*“.
7. Dana 12. juna 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Selvete Gérxhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).
8. Dana 2. jula 2020. godine, Sud je obavestio advokate podnosioca o registraciji zahteva.
9. Istog dana, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva, i tražio da mu Vrhovni sud pošalje dokaze da li je, i kada je osporena presuda Vrhovnog suda Pml.br. 351/2019, na srpskom jeziku, uručena podnosiocu zahteva ili njegovim advokatima.
10. Vrhovni sud nije odgovorio na zahtev Suda od 2.jula 2020.godine.
11. Dana 26. avgusta 2020. godine, Sud je poslao novo pismo Vrhovnom суду sa istim zahtevom.

12. Dana 28. avgusta 2020. godine, Vrhovni sud je odgovorio na zahtev i Sudu poslao sve tražene informacije i dokaze.
13. Dana 25. marta 2021. godine, nakon razmatranja izveštaja sudske izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno iznalo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

14. Dana 6. januara 2017. godine, Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo podnело je optužnicu SPP.br.85/2011, Osnovom суду у Prištini- Odeljenju za teška krivična dela (u daljem tekstu: Osnovni sud), protiv podnosioca zahteva zbog osnovane sumnje da je izvršio krivično delo "Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, po članu 22 i 142 Krivični Zakon Socijalističke Republike Jugoslavije, koje je trenutno kažnivo po članu 31 i 152 Krivičnog Zakona Kosova, povredom zajedničkog člana 3 Ženevske Konvencije od 12 Avgusta 1949. godine, i povrede članova 4. i 5. Protokola II. od 08. jula 1977. godine".
15. Dana 25. oktobra 2018. godine, Osnovni sud donelo je presudu TKD.br.3/17, kojom je podnosioca zahteva proglašilo krivim za izvršenje krivičnog dela koji je navedeno u optužnici Specijalnog tužilaštvo SPP.br.85/2011 od 6.januara 2017. godine. Samim tim mu je i odredilo kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina.
16. U obrazloženju presude Osnovog suda stoji: "*Sud nakon sprovedenog dokaznog postupka, analiziranjem i izvođenjem svakog dokaza posebno, i sve dokaze zajedno, utvrdio je činjenično stanje kao što stoji u dispozitivu ove presude. Ovo činjenično stanje je utvrđeno na osnovu iskaze svedoka i materijalnih dokaza koji su izvedeni na sudskoj raspravi, zaključenim konkretnim činjenicama koje su dokazane u vezi sa krivičnim delom koje se okrivljenom stavljaju na teret.*

Sud je sa posebnom pažnjom analizirao odbranu branilaca okrivljenog i odbranu samog okrivljenog, koja se odnosi na njihov njegov alibi, da je okrivljeni Skedner Beslimi u vreme kada je opisano u dispozitivu ove presude, da se u tom periodu zajedno sa porodicom nalazio u Srbiji, i to u gradu Kruševcu. Tom prilikom prezentirao je jedan materijalni dokaz kao što je izvod rođenih dece, što sam po sebi ne osporava činjenici da se okrivljeni nalazio na mestu zločina...."

17. Advokati podnosioca zahteva podneli su žalbu Apelacionom суду на presudu Osnovnog суда TKD.br.3/17, navodeći povrede odredbi krivičnog postupka, pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja kao i visinu izrečene kazne.
18. Dana 20.avgusta 2019. godine, Apelacioni sud je doneo presudu PAKR br. 341/2019, kojom je žalbe advokata podnosioca zahteva odbacio kao neosnovane. U obrazloženju presude Apelacionog suda stoji:

"Što se tiče žalbenih navoda o bitnim proceduralnim povredama krivičnog zakona, kao i povredu člana odredbi čl.370 st.7. KZK, Apelacioni sud navodi da je on pažljivo razmotrio presudu prvostepenog suda kao i žlabe branjoca okrivljenog, a i sve ostale spise predmeta, pri tome ocenjujući da

pobjjena presuda ne sadrži bitne povrede odredaba krivičnog postupka, a ni ostale povrede koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti. Sud je obrazložio odlučujuće činjeće, svaki dokaz posebno kao i sve zajedno, činjenično stanje je utvrđeno na osnovu materijalnih dokaza kao i nematerijalnih izjava saslušanih svedoka”.

19. Advokati podnosioca zahteva podneli su Vrhovnom суду заhtev za zaštitu zakonitosti protiv presude Osnovnog суда PKR.br. 3/2017 od 25. oktobra 2018. godine i presude Apelacionog суда Kosova PAKR.br. 341/2019 od 20. avgusta 2019. godine, navodeći „da su osporene presude donete sa suštinskim kršenjima odredbe člana 370. stav 7. KZRK-a,...da predmet krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ-a, može biti lice koje daje naredbe, naredbodavac ili neposredni izvršilac zabranjene radnje, odnosno, glava stvar u ovom krivičnom delu je formulacija ko može da bude izvršilac krivičnog dela dok prema presudi prvostepenog suda, može biti svako lice,...da za postojanje krivičnog dela ratnog zločina, potrebno je da se krše pravila međunarodnog prava u vezi sa ratom i međunarodnim konvencijama obavezuju aktivne učesnike da se pridržavaju pravilima rata i na taj način, činjenica da osuđeni nije bio aktivni učesnik u nijednoj stranki u sukobu, ne može biti izvršilac ovog krivičnog dela”.
20. Dana 26. decembra 2019. godine, Vrhovni суд je doneo presudu Pml.br. 351/2019, kojom je zahtev za zaštitu zakonitosti advokata podnosioca zahteva odbio kao neosnovane. U obrazloženju svoje presude, Vrhovni суд je zaključio:

„...tvrdnje branioca osuđenog su neosnovane jer presude protiv kojih je podnet zahtev za zaštitu zakonitosti, ne sadrži suštinsko kršenje odredbi krivičnog postupka a ni kršenje krivičnog zakona koje se tvrde. Prvostepeni sud je prilikom obrazloženja svoje presude, na jasan način je izneo svoje zaključke što se tiče krivičnog dela koje mu je stavljeno u teret osuđenom prema optužnici, štaviše, osnivajući se u odredbu člana 142. KZ SFRJ-a, utvrdio da se u radnje osuđenog manifestirali svi objektivni i subjektivni elementi...“

Iako je zahtev za zaštitu zakonitosti podnet zbog suštinskih kršenja odredbi krivičnog postupka i kršenja krivičnog zakona, osnivajući se na njegov sadržaj, izneti su tvrdnje i za pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja, međutim, ove tvrdnje se nisu procenile od Vrhovnog суда Kosova, pošto osnivajući se na odredbu člana 432. stav 2. KZRK-a, pošto zahtev za zaštitu zakonitosti se ne može uložiti zbog pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja. Vrhovni суд Kosova je ocenio i tvrdnje iznete u zahtev u vezi sa kršenjima odredbe člana 370. stav 7. KZRK-a, međutim ovom prilikom je utvrdio da se u zahtev nije isticano konkretno kršenje osim činjenice da je citirana zakonska odredba, stoga iz ovog razloga i u smislu člana 436. KZRK-a, nije razmotrio ovaj deo zahteva pošto je bila ograničena na verifikaciju kršenja u smislu gore navedene odredbe“.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnositac zahteva navodi da je sudska vlast njemu povredila prava i slobode garantovane članom 3 [Jednakost pred Zakonom], članom 5 [Jezici], članom 24 [Jednakost pred Zakonom], članom 30 [Prava Optuženog], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 33 [Načelo Legaliteta i Proporcionalnosti u Krivičnim Postupcima] Ustava.
22. Sud u zahtevu ne može da primeti da je podnositac zahteva odvojeno naveo ili izgradio svoje navode o povredi ustavnih prava pomenutih članova posebno, već je navedene povrede pomenutih članova ustava gradi na tvrdnji „*da Vrhovni sud Kosova braniocu okrivljenog nije dostavio Presudu Vrhovnog suda Kosova Pml.br.35112019 od 26.12.2019 godine, na srpskom jeziku, niti je to učinio do podnošenja ustavne žalbe, pa branilac može samo da nagada i prepostavlja ishod navedene odluke Vrhovnog suda*”.
23. Dalje, podnositac zahteva navodi da „*Subjekt krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142 KZ SRJ može biti svako lice koje izdaje naređenja, naredbodavac ili direktni izvršilac delatnosti. Osnovno pitanje koje postavljam u podnetoj ustavnoj žalbi je "KO"??? može biti izvršilac krivičnog dela "Ratni zločin civilnog stanovništva, po članu 22 i 142 Krivičnog zakona Socijalističke Republike Jugoslavije" po uverenju i uverenju branjoca to može biti samo lice koje je pripadnik vojne, političke ili organizacione strane u sukobu ili pak svako lice koje se nalazi u službi te strane koja je u sukobu*”.
24. U prilog tome podnositac zahteva dodaje “*Za postojanje krivičnog dela ratnog zločina potrebno je da izvršilac dela krši pravila međunarodnog prava i konvencija o ratu, jer ta međunarodna pravila obavezuju aktivne učesnike u ratu, da se pridržavaju pravila ratovanja. Kako podnositac nije bio aktivan učesnik niti jedne strane u sukobu u ratnom sukobu to ne može biti izvršilac krivičnog dela koje mu se stavlja na teret*”.
25. Sud u zahtevu ne nalazi koji je specifičan zahtev podnosioca zahteva prema суду, odnosno sa kakvim je on zahtevima izašao pred Sud. Međutim, imajući u vidu sadržinu navoda u zahtevu, može se steći utisak da podnositac traži od suda da odgovori “*KO*” može biti izvršilac krivičnog dela ” Ratni zločin civilnog stanovništva, po članu 22 i 142 Krivičnog zakona Socijalističke Republike Jugoslavije.”

Prihvatljivost zahteva

26. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su propisani Ustavom, dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.
27. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:
 - “*1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

28. U nastavku Sud se takođe poziva na kriterijume prihvatljivosti kao što su određeni Zakonom. U vezi s tim, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], član 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuje:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

Član 48
[Tačnost podneska]

“Podnositelj podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnositelj želi da ospori.”

Član 49
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseci. Rok počinje od dana kada je podnositelj primio sudsku odluku [...].”

29. Pored toga, Sud treba da razmatra da li je podnositelj zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti određene pravilom 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika o radu.

„(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

c) ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.“

30. Sud pre nego što uzme u razmatranje navode podnosioca zahteva, mora da otkloni nekoliko sumnji i nejasnoća koje je podnositelj zahteva naveo u zahtevu, a koje kao takve, u proceduralnom smislu onemogućuju Sud da uzme u razmatranje navode podnosioca u zahtevu. Konkretnije, podnositelj je u zahtevu naveo da on nije primio presudu Vrhovnog suda Kosova na srpskom jeziku, te da samim tim on nije upoznat sa njenom sadržinom.

31. Upravo u cilju otklanjanja ove prve nejasnoće oko datuma uručenja presude Vrhovnog sada Pml.br. 351/2019, na srpskom jeziku, Sud je u dva navrata, tačnije 2. jula 2020. godine, i 26. avgusta 2020. godine, poslao pisma Vrhovnom sudu, sa zahtevom, da se Ustavnom sudu dostavi informacija „*da li je presuda Vrhovnog suda Pml.br. 351/2019, uručena na srpskom jeziku podnosiociu zahteva ili njegovim braniocima, ako jeste kada je uručena, a ako nije zašto nije*“.
32. Dana 28. avgusta 2020. godine, Vrhovni sud je odgovorio na zahtev suda navodeći, da je Presuda Vrhovnog suda Pml.br. 351/2019, poslata poštom braniocima podnosioca zahteva, i da je dana 10. januara 2020. godine, nju primio Advokat Nebojša Vlajić, pri čemu je i potpisao potvrdu o prijemu presude Vrhovnog suda na srpskom jeziku. U cilju potvrde svojih navoda, Vrhovni sud je dostavio i dokaz, odnosno priznanicu o prijemu pošiljke od 10. januara 2020. godine, sa potpisom advokata Nebojše Vlajića, kao lica koje je primilo presudu Vrhovnog suda Pml.br. 351/2019.
33. Iz čega se da zaključiti, da je rok za podnošenje zahteva Sudu počeo da se računa od 10. januara 2020. godine, odnosno od dana kada je shodno potvrdi Vrhovnog suda presuda Pml.br. 351/2019, uručena braniocu podnosioca zahteva.
34. Dalje, kao sledeći korak u proceduralnom smislu, Sud treba da utvrdi da li je zahtev podnosioca podnet shodno rokovima koji su propisani članom 49 Zakona i Pravilom 39 1. c) Poslovnika.
35. U tu svrhu, Sud nalazi da je podnositelj svoj zahtev Sudu podneo 9.juna 2020. godine, uz objašnjenje „*na osnovu odluke Sudskog Saveta Kosova, ova se žalba podnosi nakon propisanog zakonskog roka, zbog pandemije bolesti COVIDA-19*“, pri čemu on Sudu nije dostavio nikakvo drugo objašnjenje ili odluku Sudskog saveta kosova na koju se on referiše kao jedini pravni osnov koji bi Ustavni sud trebao da prihvati, i da samim tim i prihvati da razmatra njegov zahtev koji je podnet posle isteka roka od 4 meseci.
36. S tim u vezi, Sud želi da navede, da je svestan svih okolnosti koje su nastale u vezi sa COVIDOM-19, međutim, isto tako Sud želi i da doda, da odluke Sudskog saveta Kosova koje se tiču organizacione strukture rada, na koju se podnositelj zahteva poziva, ne utiču na rad Ustavnog suda koji funkcioniše shodno Zakonu o Ustavnom sudu br. 03/L- 121, kao i Poslovniku o radu Ustavnog suda, gde su jasno propisani zakonski i proceduralni uslovi kojima se reguliše rad Ustavnog suda.
37. U prilog tome, Sud posebno želi da doda i činjenicu, da je on upravo u tu svrhu dana 16. marta 2020. godine izdao “Obaveštenje” u vezi sa radom Ustavnog suda, sa ciljem jasnog informisanja svih građana o organizacionim promenama vezano za rad Ustavnog suda, kako se ne bi stvarale nejasnoće ili nedoumice oko svog operativnog rada vezano za primanje ustavnih žalbi.
38. Sud podseća na sadržinu objavljenog obaveštenja od 16. marta 2020. godine:

„*U skladu sa preporukama Vlade Republike Kosovo i imajući u obzir sveopštu situaciju u zemlji, nakon potvrđivanja prvih slučajeva sa virusom*

COVID-19, Ustavni sud je odlučio da redukuje svoje javne i službene aktivnosti. Međutim, da bi se ispoštovalo pravo svih građana Republike Kosova da mogu da podnesu svoje ustavne žalbe i da se iste razmatraju bez obzira na aktuelnu situaciju, Sud će, tokom ovog vremenskog perioda, da nastavi sa radom sa smanjenim brojem osoblja, koje će biti fizički prisutno na svojim radnim mestima. Sve sudije će nastaviti sa radom iz svojih domova i biće dostupni da razmotre bilo koji hitni zahtev koji može biti podnet pred Sudom. Takođe, svi savetnici Suda kao i službenici iz Sekretarijata, uz izuzeće onih koji će biti dežurni u Sudu, će nastaviti sa radom iz svojih domova, koliko god je to moguće u ovakvim okolnostima. Dakle, Ustavni sud će nastaviti da prima podneske kako građana tako i svih strana koje su ovlašćene tokom službenog radnog vremena, kao i svakog drugog radnog dana (08:00 – 16:00). Ali, da bi se onemogućilo dalje širenje virusa COVID-19, svim zainteresovanim stranama se predlaže da tokom ovog vremena svoje zahteve, po mogućnosti, podnose na elektronski način, na službenoj elektronskoj pošti Suda: gjykata.kushtetuese@gjk-ks.org. Obrazac zahteva kao i Uputi za popunjavanje Obrasca zahteva se mogu preuzeti na elektronskoj stranici Ustavnog Suda: www.gjk-ks.org. U vezi sa rokovima za podnošenje zahteva, Sud podseća da na osnovu člana 50 zakona br. 03/L-121 o Ustavnom суду: "Ukoliko podnositelj nije bio u mogućnosti da podnese podnesak u predviđenom roku bez svoje krivice, Ustavni sud je dužan da, na osnovu podneska podnositelja, isti vrati u pređašnje stanje. Podnositelj je dužan da podnese podnesak o povraćaju u pređašnje stanje u roku od petnaest (15) dana, od dana kada je prestao razlog propuštanja i ujedno je dužan da obrazloži svoj zahtev. Povraćaj u pređašnje stanje nije dozvoljen ukoliko je prošla godina ili više od dana proteka roka određenog ovim zakonom."

39. Upravo iz obaveštenja za javnost ustavnog suda od 16. marta 2020. godine, se jasno može zaključiti, da je Ustavni sud i pored smanjenog broja osoblja u trenutku objavlјivanja obaveštenja, a sa ciljem sprečavanja širenja COVIDA-19, on predviđa mehanizme koji neće dovesti u pitanje ustanova prava stranaka da se obrate Ustavnom sudu, ako misle da su njihova ustanova prava i slobode povređena odlukom nekog organa.
40. Šta više, Sud podseća, da su poslovnikom o radu Ustavnog suda, tačnije pravilom 32. Poslovnika, predviđeni načini podnošenja zahteva Ustavnom sudu.

„Pravilo 32. Podnošenje podnesaka i odgovora

*(1) Podnesak se podnosi u pismenom obliku u bilo kom od službenih jezika Republike Kosovo ili na jednom od jezika u službenoj upotrebi na Kosovu. Obrazac podneska objavljen na internet stranici Suda ili njegov ekvivalent se treba koristiti. Podnesak se šalje na adresu generalnog sekretara, i uključuje datum podnošenja i potpis lica koje ga podnosi.
[...]*

(8) Podnesak se lično podnosi u kancelariji Sekretarijata Suda tokom redovnog radnog vremena, ili se podnosi poštom ili putem elektronske komunikacije.:

41. Na osnovu sadržine pravila 32. Poslovnika, može se zaključiti, da se njime predviđaju 3 (tri) mehanizma za podnošenje zahteva Ustavnom sudu.
42. Konkretnije, pored ličnog podnošenja zahteva Ustavom суду, shodno pravili 32 Poslovnika, stranka ima na raspolaganju i druge mehanizme podnošenja zahteva, a to su *a)* podnošenje zahteva Ustavnom суду putem redovne pošte, i *b)* podnošenje zahteva Ustavnom суду korišćenje elektronske pošte. Sud podseća da je u tu svrhu na stranici Ustavnog суда objavljena adresa na kojoj se nalazi sedište Ustavnog суда, koja se može koristiti za slanje zahteva putem pošte, kao i elektronska web adresa Ustavnog суда za slanje zahteva elektronskim putem Ustavnom суду.
43. Pored toga Sud želi da napomene, da se članom 50 Zakona predviđa mogućnost *Povraćaj u preðašnje stanje*, čime se Ustavni суд obavezuje da uzme u razmatranje jedan zahtev i pored činjenice da je došlo do protoka zakonskog roka od 4 meseci.

“Član 50 Povraćaj u preðašnje stanje

Ukoliko podnositelj nije bio u mogućnosti da podnese podnesak u predviđenom roku bez svoje krivice, Ustavni суд je dužan da, na osnovu podnesaka podnosioca, isti vrati u preðašnje stanje. Podnositelj je dužan da podnese podnesak o povraćaju u preðašnje stanje u roku od petnaest (15) dana, od dana kada je prestao razlog propuštanja i ujedno je dužan da obrazloži svoj zahtev. Povraćaj u preðašnje stanje nije dozvoljen ukoliko je prošla godina ili više od dana protekao roka određenog ovim zakonom.“

44. Na osnovu sadržaja člana 50. Zakona, da bi se usvojio zahtev za povraćaj u preðašnje stanje, mora da se ispune sledeći uslovi: (i) podnositelj zahteva mora dokazati da nije bio u mogućnosti da podnese podnesak u predviđenom roku bez svoje krivice, odnosno u roku od 4 (četiri) meseca utvrđenom u članu 49. Zakona; (ii) podnositelj zahteva je dužan da podnese podnesak o povraćaju u preðašnje stanje u roku od petnaest (15) dana od kada je prestao razlog propuštanja; (iii) podnositelj zahteva je dužan da obrazloži svoj zahtev; i (iv) da nije prošla godina ili više od dana od proteka roka određenog ovim Zakonom za podnošenje zahteva Sudu. Ovi uslovi su kumulativni.
45. Upravo u cilju utvrđivanja da li je podnositelj zahteva ispunio te propisane uslove, Sud je izvršio analizu svih navoda podnosioca zahteva, pri čemu je i našao sledeće, da što se tiče uslova koji propisuje obavezu i) „da podnositelj zahteva mora dokazati da nije bio u mogućnosti da podnese podnesak u predviđenom roku bez svoje krivice, odnosno u roku od 4 (četiri) meseca utvrđenom u članu 49. Zakona, Sud je mišljenja da podnositelj zahteva nije ispunio ovaj prvi uslov, imajući u vidu da u zahtevu nije objasnio a ni dokazao šta je to njega onemogućavalo ili sprečavalo da u propisanom roku podnese zahtev Sudu. Šta više, nije ni obrazložio svoj zahtev ili dostavio bilo kakvu dokumentaciju kojom bi pokazao da je on direktno ili indirektno bio sprečen da zbog novonastale situacije COVIDA-19 nije mogao da koristi ni alternativne mehanizme podnošenja zahteva. Imajući u vidu da podnositelj zahteva nije ispunio prvi kumulativni uslov, smatra da nema potrebe nastaviti sa ocenom da li su ispunjeni drugi uslovi propisani članom 50 Zakona.

46. Sud ponavlja da je on dužan da usvoji ili ne usvoji povraćaj u prethodno stanje roka, na osnovu svoje ocene, u svakom slučaju posebno, ako su ispunjeni uslovi navedeni u članu 50. Zakona i koji su kumulativni. U okolnostima ovog slučaja, na osnovu spisa predmeta, Sud ocenjuje da (i) podnositelj zahteva nije dokazao da bez svoje krivice nije uspeo da podnese zahtev u propisanom roku, odnosno u roku od 4 (četiri) meseca propisan u članu 49. Zakona, jer iako nije sporna činjenica da je došlo do pandemije Covid-19, u njegovom zahtevu nema opravdanja za nemogućnost podnošenja zahteva Sudu tokom meseca aprila i maja 2020. godine, i štaviše, nema opravdanja za nemogućnost podnošenja zahteva Sudu od strane advokata koje je podnositelj zahteva imao tokom trajanja postupka a koji su i u ovom zahtevu navedeni kao njegovi zastupnici.
47. Imajući to u vidu, Sudu preostaje jedino da zaključi, da podnosioca zahteva nije ništa sprečavalo da podnese zahtev Ustavnom суду u roku od 4 meseci, korišćenjem jednog od mehanizama za podnošenje zahteva Ustavnom суду kao što je to propisano pravilom 32 Poslovnika ili da ispunji uslove propisane članom 50. Zakona.
48. Shodno tome, Sud imajući u vidu datum uručenja presude Vrhovnog suda Pml.br. 351/2019, a to je 10. januar 2020. godine, kao i datum podnošenja zahteva Sudu, a to je 9. juli 2020. godine, utvrđuje, da je zahtev podnosioca u vezi sa presudom Vrhovnog suda Pml.br. 351/2019, podnet nakon zakonskog roka od 4 (četiri) meseca.
49. Sud podseća da je svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, u skladu sa članom 49. Zakona i shodno pravilu 39 (1) (c) Poslovnika, da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se slučajevi koji se odnose na ustavna pitanja razmatraju u razumnom vremenskom roku i da ranije odluke nisu stalno otvorene za osporavanje (vidi slučaj Ustavnog suda br. KI140/13, *Ramadan Cakiqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 17. marta 2014. godine, stav 24, i odluku ESLJP-a o prihvatljivosti u predmetu *Çelik protiv Turske*, predstavka br. 52991/99 od 23. septembra 2004 godine).
50. Kao zaključak, Sud utvrđuje da zahtev ne ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti koji su propisani u članu 113.7 Ustava, članu 49. Zakona i pravilu 39 (1) (c) Poslovnika o radu, stoga se, kao takav, zahtev mora proglašiti neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1. i 7. Ustava, članovima 20. i 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 25. marta 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

